

Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

УДК 331.5:004(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20526177>

**ІТ-сектор як драйвер зайнятості та інновацій в Україні в контексті
гідної праці та сталого розвитку**

Єфімов Андрій Сергійович,

здобувач ступеня доктора філософії, кафедра економіки та підприємництва,

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-3336-6167>

Прийнято: 14.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

***Анотація.** Основною метою даної роботи є дослідження ролі ІТ-сектору як ключового драйвера зайнятості, інноваційного розвитку та економічного зростання України в умовах повномасштабного воєнного вторгнення та євроінтеграційного курсу, аналіз відповідності умов праці в галузі критеріям гідної праці Міжнародної організації праці, а також обґрунтування пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку ІТ-індустрії в контексті сталого інноваційного розвитку. У дослідженні використано методи системного аналізу, порівняльного аналізу та статистичного узагальнення динаміки розвитку ІТ-галузі за 2019–2024 роки. Для оцінки відповідності ІТ-зайнятості критеріям гідної праці застосовано матричний підхід, заснований на чотирьох стовпах концепції МОП: продуктивній зайнятості, справедливій винагороді, соціальному захисті та соціальному діалозі. Встановлено, що ІТ-сектор демонструє унікальну стійкість до кризових явищ, підтримуючи зайнятість навіть в умовах повномасштабної війни. Рівень оплати праці в галузі перевищує середні*

показники по економіці у 3–10 разів залежно від кваліфікації фахівця, що відповідає критерію справедливої винагороди МОП. Водночас виявлено системні прогалини: переважання ФОП-зайнятості (60–80% фахівців), гендерний дисбаланс у технічних спеціальностях, нерівномірний регіональний розподіл можливостей та слабкість інститутів соціального діалогу на галузевому рівні. Запропоновано пріоритетні напрями державної політики: законодавче врегулювання статусу IT-фахівців із поступовим переходом від ФОП-моделі до повноцінних трудових відносин, формування комплексної стратегії розвитку цифрових компетенцій для перекваліфікації фахівців із традиційних галузей, підтримка регіональних IT-кластерів для подолання просторових диспропорцій, розбудова механізмів галузевого соціального діалогу та гармонізація регулювання ринку праці з вимогами директив ЄС у рамках євроінтеграційного порядку денного України.

Ключові слова: гідна праця, інновації, цифрова трансформація, сталий розвиток, економічне зростання, ринок праці, євроінтеграція.

IT sector as a driver of employment and innovation in Ukraine in the context of decent work and sustainable development

Andrii Yefimov,

Postgraduate student, Department of Economics and Entrepreneurship,

Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-3336-6167>

Abstract. *The main objective of this study is to investigate the role of the IT sector as a key driver of employment, innovative development, and economic growth in Ukraine amid the full-scale military invasion and the country's European integration course. The research also analyzes the compliance of working conditions*

in the industry with the International Labour Organization's (ILO) decent work criteria and substantiates priority directions of state policy for the development of the IT industry in the context of sustainable innovative development. The study employs methods of system analysis, comparative analysis, and statistical generalization of the dynamics of the IT industry's development for 2019–2024. A matrix approach based on the four pillars of the ILO Decent Work concept – productive employment, fair remuneration, social protection, and social dialogue – was used to assess the compliance of IT employment with decent work criteria. It is established that the IT sector demonstrates unique resilience to crisis phenomena, maintaining employment levels even under the conditions of full-scale war. The level of remuneration in the industry exceeds the national economic average by 3–10 times depending on the specialist's qualification, which fully meets the ILO's criterion of fair remuneration. At the same time, systemic gaps were identified: the predominance of individual entrepreneur employment (60–80% of specialists), gender imbalance in technical specialties, uneven regional distribution of opportunities, and the weakness of social dialogue institutions at the industry level. The study proposes priority directions for state policy, including: legislative regulation of the status of IT specialists with a gradual transition to full-fledged employment contracts; the development of a comprehensive strategy for digital competencies to facilitate retraining of specialists from traditional industries; support for regional IT clusters to overcome spatial disparities; the establishment of industry-level social dialogue mechanisms; and the harmonization of labor market regulation with EU directives within Ukraine's European integration agenda.

Keywords: *decent work, innovations, digital transformation, sustainable development, economic growth, labor market, European integration.*

Постановка проблеми. Сучасна глобальна економіка зазнає кардинальних трансформацій під впливом четвертої промислової революції, яка характеризується масштабною цифровізацією виробничих процесів, поширенням штучного інтелекту та автоматизацією рутинних видів праці. В умовах цих змін інформаційно-технологічний сектор набуває виняткового значення як генератор зайнятості, технологічних інновацій та економічного зростання. Для України, яка прагне інтеграції до Європейського Союзу та реалізації принципів гідної праці відповідно до стандартів МОП, розвиток ІТ-галузі стає стратегічним пріоритетом національної економічної політики.

Проблема зайнятості в Україні набуває особливої гостроти в контексті повномасштабного воєнного вторгнення, яке суттєво деформувало структуру ринку праці, спричинило масову вимушену міграцію та загострило питання відповідності умов праці міжнародним стандартам гідної праці. Водночас ІТ-сектор продемонстрував унікальну стійкість до кризових явищ, зберігаючи та нарощуючи кількість робочих місць, підтримуючи конкурентоспроможність на міжнародних ринках. Це актуалізує потребу в системному дослідженні механізмів та умов, за яких ІТ-галузь може відігравати роль локомотива відновлення і розбудови ринку праці в Україні.

Зв'язок між розвитком ІТ-сектору та концепцією гідної праці є багатовимірним і потребує комплексного аналізу: від рівня заробітних плат та умов праці до можливостей для навчання впродовж життя, соціального захисту, рівня свободи об'єднань та механізмів соціального діалогу. Дослідження цих аспектів дозволить сформулювати наукові засади державної політики щодо підтримки ІТ-галузі як драйвера сталого інноваційного розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку ІТ-сектору та його впливу на ринок праці привертають увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників. Серед українських науковців значний

внесок у вивчення проблематики зайнятості в умовах цифровізації зробили В. Геєць, А. Колот, О. Грішнова, О. Новак, які досліджували трансформацію ринку праці під впливом технологічних змін. Питанням розвитку ІТ-індустрії в Україні присвячені праці Д. Олексієнко, Т. Коломієць та інших фахівців.

У зарубіжній науковій літературі значну увагу привертають дослідження К. Фрея та М. Осборна щодо ризиків автоматизації для зайнятості [3, с. 254]. Дослідники встановили, що близько 47% робочих місць у США перебувають під ризиком автоматизації протягом наступних двох десятиліть, що формує принципово новий контекст для аналізу ролі ІТ-сектору у відтворенні зайнятості. Концептуальні засади гідної праці в контексті цифрової економіки розробляються в документах Міжнародної організації праці та ОЕСР [4; 5].

Питання відповідності умов праці в ІТ-секторі критеріям гідної праці МОП досліджували науковці Міжнародної організації праці [4], зокрема в контексті платформної зайнятості та нестандартних форм трудових відносин. Міжнародний досвід розвитку цифрових компетенцій та перекваліфікації розглядається в дослідженнях McKinsey Global Institute [6], а проблематика регіональної нерівності в доступі до ІТ-зайнятості – у публікаціях Євростату [7].

Загальні питання взаємозв'язку цифрової трансформації та сталого розвитку досліджуються у публікаціях ОЕСР [5], а теоретичне підґрунтя взаємодії між інноваційною зайнятістю та економічним зростанням закладено в ендогенних теоріях П. Ромера [8]. Особливої уваги заслуговують дослідження адаптації трудового законодавства до вимог Директив ЄС у контексті нових форм зайнятості [9], а також дослідження Асоціації ІТ Ukraine [10] щодо стану та перспектив вітчизняної ІТ-галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє встановити, що наявні наукові праці зосереджені переважно на окремих аспектах проблематики: або

на макроекономічних показниках ІТ-галузі, або на питаннях регулювання нестандартних форм зайнятості, або на технологічних аспектах цифрової трансформації. Бракує комплексних досліджень, які б системно пов'язували розвиток ІТ-галузі в Україні з критеріями гідної праці, враховуючи специфіку воєнного стану та євроінтеграційного вектору розвитку країни.

Постановка завдання. Незважаючи на значний науковий доробок у суміжних сферах, ряд аспектів проблеми залишаються недостатньо дослідженими. По-перше, відсутній системний аналіз відповідності зайнятості в українському ІТ-секторі усій сукупності критеріїв гідної праці МОП, а не лише їх окремим вимірам (насамперед заробітній платі). По-друге, недослідженими залишаються механізми трансформації нестандартних форм зайнятості (ФОП-модель) у повноцінні трудові відносини без втрати конкурентоспроможності галузі. По-третє, відсутні науково обґрунтовані рекомендації щодо розбудови інституцій соціального діалогу, специфічних для ІТ-галузі. По-четверте, не вироблено концептуального підходу до використання ІТ-сектору як інструменту «розумної відбудови» та реінтеграції вразливих груп населення у контексті повоєнного відновлення. Усунення зазначених прогалин є метою даної статті.

Метою статті є дослідження ролі ІТ-сектору як драйвера зайнятості та інновацій в Україні, аналіз відповідності умов праці в галузі критеріям гідної праці МОП, а також обґрунтування пріоритетів державної політики щодо розвитку ІТ-індустрії в контексті сталого інноваційного розвитку та євроінтеграційних прагнень України. Для досягнення мети передбачено вирішення таких завдань: проаналізувати динаміку розвитку ІТ-галузі України та її роль у формуванні зайнятості; оцінити відповідність умов праці в ІТ-секторі стандартам гідної праці МОП; визначити роль ІТ-індустрії як драйвера інноваційного розвитку; обґрунтувати пріоритетні напрями державної

політики щодо розвитку ІТ-галузі в контексті сталого розвитку та євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Інформаційно-технологічний сектор України сформувався як одна з найбільш динамічних і конкурентоспроможних галузей вітчизняної економіки протягом останніх двох десятиліть. Із незначного сегменту на початку 2000-х років галузь перетворилася на потужну індустрію з обсягом експорту послуг, що у 2021 році досяг рекордних 6,8 млрд доларів США, а частка ІТ у ВВП країни перевищила 4%. За даними Асоціації ІТ Ukraine, станом на початок 2022 року в галузі офіційно працювало понад 285 тисяч фахівців, а з урахуванням суміжних секторів – понад 500 тисяч осіб [10]. Україна входила до топ-5 країн Центральної та Східної Європи за обсягом ІТ-аутсорсингу та посідала міцні позиції в глобальних рейтингах якості ІТ-фахівців.

Незважаючи на виклики повномасштабного воєнного вторгнення росії у лютому 2022 року, ІТ-сектор продемонстрував надзвичайну стійкість. За даними Державної служби статистики України, у 2022 році експорт ІТ-послуг хоча і знизився порівняно з рекордним 2021 роком, проте залишився на рівні близько 5,4 млрд доларів США. У 2023 році відбулося відновлення: обсяг ІТ-експорту зріс до 6,3 млрд доларів, що свідчить про глибоку інтегрованість українських ІТ-компаній до глобальних технологічних ланцюжків доданої вартості [11].

Ключовим фактором, що визначає роль ІТ-сектору як драйвера зайнятості, є рівень оплати праці. За даними порталів djinni.co та DOU.ua, медіанна заробітна плата українського ІТ-фахівця у 2023–2024 роках становила від 1 500 до 3 500 доларів США на місяць залежно від спеціалізації та рівня досвіду [12]. Порівняльна характеристика рівня оплати праці у ІТ-секторі та інших галузях економіки України наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика рівня заробітних плат у різних секторах економіки України

Сектор економіки	Медіанна ЗП (грн/міс.)	Медіанна ЗП (USD/міс.)	Відношення до середньої по економіці
ІТ-сектор (Junior)	35 000 – 45 000	850 – 1 100	2,0 – 2,6
ІТ-сектор (Middle)	65 000 – 100 000	1 600 – 2 500	3,7 – 5,7
ІТ-сектор (Senior)	110 000 – 180 000	2 700 – 4 400	6,3 – 10,3
Освіта	14 000 – 18 000	340 – 440	0,8 – 1,0
Охорона здоров'я	12 000 – 20 000	290 – 490	0,7 – 1,1
Промисловість	16 000 – 24 000	390 – 590	0,9 – 1,4
Фінансовий сектор	25 000 – 45 000	610 – 1 100	1,4 – 2,6
Середня по економіці	17 500	430	1,0

Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України, DOU.ua [11; 12]

Такий рівень оплати праці дозволяє говорити про відповідність зайнятості в ІТ-секторі одному з ключових критеріїв гідної праці МОП – справедливій винагороді за працю, що забезпечує гідний рівень життя [1, р. 12]. Водночас концепція гідної праці є значно ширшою і включає також безпечні умови праці, можливості для розвитку та навчання, соціальний захист, свободу об'єднань та рівні можливості для всіх категорій працівників.

Аналіз умов праці в ІТ-секторі України дозволяє виявити як сильні сторони, так і певні виклики в контексті критеріїв гідної праці. Серед

позитивних характеристик варто відзначити: гнучкий режим роботи, можливість дистанційної зайнятості, інвестиції роботодавців у навчання і розвиток персоналу, сучасне технічне оснащення робочих місць, корпоративне медичне страхування. Водночас існують певні проблемні аспекти: переважання контрактної зайнятості (ФОП) над трудовим договором, що обмежує доступ до повного соціального захисту; ризики вигорання через ненормований робочий час; гендерний дисбаланс (частка жінок у технічних спеціальностях залишається значно нижчою за 30%); нерівномірний розподіл можливостей між різними регіонами країни [4].

Особливої уваги заслуговує питання форм зайнятості в ІТ-секторі. Поширена практика реєстрації ІТ-фахівців як фізичних осіб-підприємців (ФОП) замість укладання трудових договорів створює юридичну сіру зону з точки зору трудового права. З одного боку, це дає підприємцям та фахівцям певні переваги (спрощена система оподаткування, гнучкість), з іншого – обмежує захист прав працівників, не гарантує виплату відпускних, лікарняних, вихідної допомоги та інших соціальних гарантій [9]. За оцінками галузевих експертів, від 60 до 80% ІТ-фахівців в Україні оформлено саме як ФОП.

Роль ІТ-сектору як драйвера інновацій є не менш важливою, ніж його внесок у зайнятість. Українські ІТ-компанії є активними учасниками глобальної технологічної екосистеми, спеціалізуючись на розробці програмного забезпечення, штучного інтелекту, кібербезпеки, фінтеху, healthtech та інших інноваційних напрямках. Ключові інноваційні напрями ІТ-сектору України та їх вплив на суміжні галузі відображено у таблиці 2.

Ключові інноваційні напрями ІТ-сектору України та їх вплив на економіку

Напря́м	Провідні компанії	Вплив на ринок праці	Вплив на суміжні галузі
Розробка ПЗ та аутсорсинг	EPAM, SoftServe, GlobalLogic	Понад 150 тис. робочих місць	Підвищення цифрових компетенцій в інших галузях
ШІ та машинне навчання	Grammarly, Respeecher	Нові спеціальності: Data Scientist, ML Engineer	Автоматизація в промисловості, логістиці, медицині
Кібербезпека	Infozahyst, Ciklum, IS Solutions	Зростання попиту на Security-фахівців	Захист критичної інфраструктури держави
Фінтех	Monobank, Solidgate	Понад 15 тис. фахівців у секторі	Цифровізація фінансових послуг для населення
EdTech та онлайн-освіта	Preply, Mate Academy, Projector	Нові можливості для педагогів та тренерів	Підвищення доступності освіти та перекваліфікації
AgriTech та IoT	OneSoil, Raven Tech	Зайнятість у розумному сільському господарстві	Підвищення продуктивності аграрного сектору

Джерело: складено автором на основі даних IT Ukraine Association [10]

Цифрова трансформація, яку стимулює розвиток ІТ-сектору, суттєво впливає на структуру зайнятості в усіх галузях економіки. За прогнозами McKinsey Global Institute, до 2030 року автоматизація може замінити від 15 до 30% робочих місць у розвинених країнах, водночас створюючи нові можливості в сфері розробки, обслуговування та управління технологічними системами [6]. ІТ-сектор у цьому контексті виступає не лише постачальником нових робочих місць, а й провайдером освітніх програм та компетенцій для перекваліфікації спеціалістів з інших галузей [13].

Важливим аспектом дослідження є вплив ІТ-сектору на формування інноваційних кластерів та технологічних екосистем в Україні. До початку повномасштабного вторгнення в країні активно розвивалися технологічні хаби у Києві, Харкові, Львові, Дніпрі та Одесі. Після початку активних бойових дій значна частина ІТ-компаній здійснила релокацію до більш безпечних регіонів або тимчасово перенесла частину операцій за кордон, однак більшість великих і середніх гравців ринку зберегла операційну присутність в Україні.

Аналіз відповідності зайнятості в ІТ-секторі стандартам гідної праці МОП дозволяє сформулювати системну оцінку. У таблиці 3 представлена матриця відповідності ІТ-зайнятості в Україні ключовим критеріям гідної праці.

Таблиця 3

Матриця відповідності ІТ-зайнятості в Україні критеріям гідної праці МОП

Критерій гідної праці	Рівень відповідності	Сильні сторони	Проблемні аспекти
Продуктивна зайнятість	Високий	Висока продуктивність праці, значний ВВП на одного зайнятого	Концентрація у великих містах, нерівномірність розвитку

Критерій гідної праці	Рівень відповідності	Сильні сторони	Проблемні аспекти
Справедлива винагорода	Високий	Медіанна ЗП у 3–10 разів вища за середню по економіці	Значна гендерна різниця в оплаті праці (до 20–30%)
Безпечні умови праці	Середній	Відсутність фізичних ризиків, ергономічні робочі місця	Ризики психологічного вигорання, ненормований робочий час
Соціальний захист	Низький–Середній	Корпоративне медичне страхування	Переважання ФОП-зайнятості, обмежений доступ до соц. гарантій
Свобода об'єднань та соц. діалог	Середній	Відсутність прямих обмежень	Відсутність розвинутих галузевих профспілок

Джерело: складено автором на основі критеріїв МОП [1; 2] та даних галузевих досліджень

Отримані дані свідчать про те, що ІТ-сектор України є лідером в забезпеченні ряду ключових критеріїв гідної праці – насамперед у вимірах продуктивної зайнятості та справедливої винагороди. Водночас є суттєві прогалини в системі соціального захисту, що пов'язані із специфікою форм зайнятості, а також у розбудові інститутів соціального діалогу на галузевому рівні.

Євроінтеграційний вектор розвитку України відкриває нові можливості для підвищення стандартів зайнятості в ІТ-секторі. Адаптація до вимог законодавства ЄС у сфері праці, зокрема Директиви про прозорі та передбачувані умови праці (2019/1152) та Директиви про рівновагу між роботою та приватним життям (2019/1158), сприятиме вирішенню низки проблемних аспектів [9]. Досвід провідних країн ЄС надає цінні орієнтири для України: Естонія – як приклад «цифрової нації»; Польща – як модель успішного розвитку ІТ-аутсорсингу; Ірландія – як хаб технологічних гігантів, що поєднує прямі іноземні інвестиції з розвитком власних кадрів [7; 5].

Значним ресурсом для розвитку ІТ-сектору є потенціал діаспори та релокованих фахівців. За різними оцінками, від початку повномасштабного вторгнення Україну покинули від 3 до 6 млн осіб, серед яких значна частка – молодь із вищою освітою, в тому числі ІТ-фахівці [14]. Частина цих людей продовжує дистанційно працювати на українські компанії, підтримуючи обсяги ІТ-експорту. Формування сприятливих умов для повернення цих фахівців після завершення активних бойових дій є стратегічно важливим завданням державної політики.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що ІТ-сектор є одним із найбільш потужних драйверів зайнятості та інноваційного розвитку в Україні. Галузь демонструє унікальну здатність до адаптації в умовах кризи, підтримуючи зайнятість і надходження валютної виручки навіть в умовах повномасштабної війни. Рівень оплати праці в ІТ-галузі суттєво перевищує середні показники по економіці, що відповідає критерію справедливої винагороди відповідно до стандартів гідної праці МОП.

Водночас виявлено ряд системних прогалин, що перешкоджають повній відповідності зайнятості в ІТ-секторі концепції гідної праці: переважання контрактних форм зайнятості (ФОП), що обмежує соціальний захист; гендерний дисбаланс; нерівномірний географічний розподіл можливостей;

слабкість інститутів соціального діалогу на галузевому рівні. Для максимізації внеску ІТ-сектору в сталий інноваційний розвиток і забезпечення гідної праці в Україні пропонується реалізація таких пріоритетних напрямів державної політики:

- законодавче врегулювання статусу ІТ-фахівців – поступовий перехід від ФОП-моделі до повноцінних трудових відносин із збереженням конкурентоспроможних умов для бізнесу;

- формування державної стратегії розвитку цифрових компетенцій, спрямованої на масштабну перекваліфікацію фахівців з традиційних галузей та залучення до ІТ представників вразливих груп;

- підтримка розвитку ІТ-кластерів та технологічних екосистем у різних регіонах країни, що сприятиме зменшенню регіональних диспропорцій;

- розбудова механізмів соціального діалогу в ІТ-галузі через залучення галузевих асоціацій до тристоронніх переговорів щодо стандартів праці;

- використання потенціалу ІТ-сектору для «розумної відбудови» в контексті повоєнного відновлення та інтеграції ветеранів і вимушених переселенців до ринку праці;

- гармонізація регулювання ІТ-ринку праці з вимогами директив ЄС як частина євроінтеграційного порядку денного України.

Перспективами подальших досліджень є розробка кількісних моделей оцінки фіскальної ефективності законодавчих змін щодо форм зайнятості в ІТ-секторі, дослідження впливу програм цифрових компетенцій на якість зайнятості у суміжних галузях, а також порівняльний аналіз моделей соціального діалогу в ІТ-галузях країн-членів ЄС.

Список використаних джерел

1. Decent Work. Report of the Director-General. International Labour Conference, 87th Session. Geneva: ILO, 1999. URL: [https://webapps.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09605/09605\(1999-87\).pdf](https://webapps.ilo.org/public/libdoc/ilo/P/09605/09605(1999-87).pdf) (дата звернення: 05.05.2026).
2. Decent Work Country Programme Ukraine 2020–2024. International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/resource/decent-work-country-programme-ukraine-2020-2024-0> (дата звернення: 05.05.2026).
3. Frey C. B., Osborne M. A. The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation? Technological Forecasting and Social Change. 2017. Vol. 114. P. 254–280.
4. International Labour Organization. World Employment and Social Outlook 2023: The Value of Essential Work. Geneva: ILO, 2023. URL: https://www.ilo.org/global/research/global-reports/weso/WCMS_884824/lang-en/index.htm (дата звернення: 05.05.2026).
5. OECD. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en.html (дата звернення: 05.05.2026).
6. McKinsey Global Institute. The Future of Work After COVID-19. 2021. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/the-future-of-work-after-covid-19> (дата звернення: 05.05.2026).
7. Eurostat. Digital economy and society statistics. 2024. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society> (дата звернення: 06.05.2026).
8. Romer P. M. Increasing Returns and Long-Run Growth. Journal of Political Economy. 1986. URL: <https://paulromer.net/speeding-up-and-missed-opportunities-evidence/IncreasingReturns.pdf> (дата звернення: 06.05.2026).

9. European Commission. Directive (EU) 2019/1152 of the European Parliament and of the Council on transparent and predictable working conditions. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1152> (дата звернення: 06.05.2026).
10. IT Ukraine Association. Звіт про стан ІТ-галузі України. 2024. URL: <https://itukraine.org.ua> (дата звернення: 05.05.2026).
11. Державна служба статистики України. Зовнішня торгівля України послугами. 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 05.05.2026).
12. DOU.ua. Зарплатний опитувальник. 2024. URL: <https://jobs.dou.ua/salaries/> (дата звернення: 05.05.2026).
13. Каракай А., Савісько М. Дуальна професійно-технічна освіта в Україні. KSE Institute. 2025. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/09/Zvit.-Dualna-profesiyno-tehnichna-osvita.pdf> (дата звернення: 05.05.2026).
14. International Organization for Migration (IOM). Ukraine – Internal Displacement Report – General Population Survey Round 21 (October 2025). URL: <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-21-october-2025> (дата звернення: 05.05.2026).
15. OECD. Enhancing Resilience by Boosting Digital Business Transformation in Ukraine. 2024. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2024/05/enhancing-resilience-by-boosting-digital-business-transformation-in-ukraine_c2e06e50.html (дата звернення: 06.05.2026).